

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. podlaskim w 2020 roku

Wstęp

Nie istnieje jedna, powszechnie uznana definicja niepełnosprawności. Definicja stosowana przez WHO przyjmuje, że do osób niepełnosprawnych zalicza się osoby z długotrwałą obniżoną sprawnością fizyczną, umysłową, intelektualną lub sensoryczną, która w interakcji z różnymi barierami może ograniczać ich pełne i efektywne uczestnictwo w życiu społecznym na równych zasadach z innymi obywatelami.

Zgodnie z definicją wg Narodowego Spisu Powszechnego 2011 w zbiorowości osób niepełnosprawnych uwzględniono 2 grupy:

1. osoby niepełnosprawne prawnie, tj. takie, które posiadały odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony,
2. osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, tj. takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych stosownie do swojego wieku (zabawa, nauka, praca, samoobsługa).

Kwestia niepełnosprawności zarówno prawnej, jak i biologicznej, jest niezwykle istotna z punktu widzenia rynku pracy. Rzutuje bowiem nie tylko na zdolność jednostki do podjęcia pracy zarobkowej, ale również na jakość zasobów pracy¹.

Zgodnie z art. 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 573) niepełnosprawność definiuje się jako trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy, w stopniu: znacznym, umiarkowanym i lekkim. Z kolei w art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 291) określono osobę niezdolną do pracy jako osobę, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. W związku z tym przez ZUS wydawane są orzeczenia o: niezdolności do pracy, niezdolności do samodzielnej egzystencji oraz celowości przekwalifikowania.

¹ Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2012.

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. podlaskim w 2020 roku

1. Aktywność ekonomiczna ludności z niepełnosprawnościami² w Polsce

Według wyników badania BAEL, liczba ludności z niepełnosprawnościami w woj. podlaskim wyniosła w IV kwartale 2020 r. 87 tys. osób (9,8% ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej). Aktywnych zawodowo było zaledwie 14 tys. osób z niepełnosprawnościami, w tym pracowało 12 tys. osób. Współczynnik aktywności zawodowej wyniósł 16,1%, czyli ponad 3,5-krotnie mniej niż dla ogółu ludności województwa (55,6%). Wskaźnik zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami wyniósł 13,8%, co oznacza, że na każde 100 osób z niepełnosprawnościami w wieku 16 lat i więcej pracowało zaledwie 14 osób.

Tabela 1 Aktywność ekonomiczna osób z niepełnosprawnościami w woj. podlaskim w IV kwartale 2020 roku na tle Polski

Wyszczególnienie	Ludność w wieku 15 lat i więcej ogółem	w tym osoby z niepełnosprawnościami w wieku 16 lat i więcej	Osoby z niepełnosprawnościami w wieku 16 lat i więcej Polska
Ludność ogółem, w tym:	891 tys.	87 tys.	3030 tys.
• Aktywni zawodowo	495 tys.	14 tys.	541 tys.
• w tym pracujący	481 tys.	12 tys.	516 tys.
Współczynnik aktywności zawodowej	55,6%	16,1%	17,9%
Wskaźnik zatrudnienia	54,7%	13,8%	17,0%

Dane: opracowanie WUP w Białymstoku na podstawie BAEL, <http://www.niepelnosprawni.gov.pl/p,81,bael>

Na tle kraju wskaźniki aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami prawie w naszym województwie kształtują się mniej korzystnie. Zarówno współczynnik aktywności zawodowej, jak i wskaźnik zatrudnienia osiągnęły wartości zdecydowanie niższe niż krajowe (odpowiednio: współczynnik aktywności zawodowej 17,9%, a wskaźnik zatrudnienia 17,0%).

2. Zmiany poziomu bezrobocia rejestrowanego osób z niepełnosprawnościami w latach 2010-2020

W końcu 2020 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych w woj. podlaskim wyniosła 37830 osób i na przestrzeni lat 2010-2020 zmniejszyła się o 25931 osób, tj. o 40,7% (w kraju spadła o 46,5%). Wraz ze spadkiem ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w Podlaskiem, zmniejszeniu uległa liczba osób z niepełnosprawnościami o 1443 osoby, tj. o 42,2% (w kraju spadła o 44,5%). W końcu 2020 r. w woj. podlaskim zarejestrowanych

² Zgodnie z metodologią BAEL, do osób z niepełnosprawnościami zaliczono osoby w wieku 16 lat i więcej, które mają przyznane orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub niezdolności do pracy.

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. podlaskim w 2020 roku

było 1976 osób z niepełnosprawnościami i stanowiły one 5,2% ogółu zarejestrowanej ludności województwa (2010 r.: 5,4%). W skali kraju liczba osób w omawianej grupie wyniosła 55 669, a jej udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w kraju był nieznacznie wyższy w porównaniu z woj. podlaskim i wyniósł 5,3% (2010 r.: 5,1%)³.

Tabela 2 Zmiany liczby zarejestrowanych bezrobotnych z niepełnosprawnościami na tle ogółu bezrobotnych w województwie podlaskim w latach 2010-2020 (stan w końcu roku)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Zarejestrowani bezrobotni ogółem	63761	65920	68705	70889	60394	55019	48361	39997	36786	33277	37830
w tym osoby z niepełnosprawnościami	3419	3573	3815	4150	3801	3424	3042	2572	2454	2253	1976
% osób z niepełnosprawnościami wśród ogółu bezrobotnych	5,4	5,4	5,6	5,9	6,3	6,2	6,3	6,4	6,7	6,8	5,2
wzrost/ spadek do poprz. roku (w liczbach)	140	154	242	335	-349	-377	-382	-470	-118	-201	-277
wzrost/ spadek do poprz. roku (w %)	4,3	4,5	6,8	8,8	-8,4	-9,9	-11,2	-15,5	-4,6	-8,2	-12,3
% osób z niepełnosprawnościami wśród ogółu bezrobotnych - Polska	5,1	5,3	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2

Dane: opracowanie WUP w Białymstoku na podstawie psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/statystyki-i-analizy/bezrobocie-rejestrowane

O ile w latach 2010-2013, wraz ze wzrostem ogólnego poziomu bezrobocia, rosła liczba osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami, to w kolejnym okresie 2014-2020 następował spadek liczebności analizowanej grupy bezrobotnych.

³ BDL

Tabela 3 Zmiany w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych z niepełnosprawnościami wg płci i miejsca zamieszkania w województwie podlaskim w latach 2010-2020 (stan w końcu roku)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
w liczbach											
Osoby bezrobotne z niepełnosprawnościami, w tym:	3419	3573	3815	4150	3801	3424	3042	2572	2454	2253	1976
kobiety	1426	1474	1570	1709	1497	1410	1171	1001	945	896	746
mężczyźni	1993	2099	2245	2441	2294	2014	1871	1571	1509	1357	1230
miasto	2675	2743	2943	3153	2874	2614	2291	1886	1825	1680	1479
wieś	744	830	872	997	917	810	751	686	629	573	497
w %											
Osoby bezrobotne z niepełnosprawnościami, w tym:	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
kobiety	41,7	41,3	41,2	41,2	39,4	41,2	38,5	38,9	38,5	39,8	37,8
mężczyźni	58,3	58,7	58,8	58,8	60,4	58,8	61,5	61,1	61,5	60,2	62,2
miasto	78,2	76,8	77,1	76,0	75,6	76,3	75,3	73,3	74,4	74,6	74,8
wieś	21,8	23,2	22,9	24,0	24,1	23,7	24,7	26,7	25,6	25,4	25,2

Dane: opracowanie WUP w Białymstoku na podstawie Sprawozdania MRPiPS-07 o osobach niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu

W końcu 2020 roku wśród osób z niepełnosprawnościami przeważali mężczyźni (1230; 62,2%). W latach 2010-2020 udział mężczyzn zwiększył się o 3,9 punktu proc. (2010 r.: 58,3%) na rzecz kobiet. Jeśli chodzi o miejsce zamieszkania, to mieszkańcy miast stanowili 74,8% osób z niepełnosprawnościami (1479), a ich udział w analizowanym okresie zmalał aż o 3,4 punktu proc. (2010 r.: 78,2%).

3. Bezrobocie rejestrowane osób z niepełnosprawnościami w 2020 roku

W końcu 2020 r. w urzędach pracy woj. podlaskiego zarejestrowanych było 1976 bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami, czyli o 277 osób (o 12,3%) mniej niż rok wcześniej. Jednocześnie wzrost wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych był na wyższym poziomie (o 13,7%). Osoby z niepełnosprawnościami stanowiły w końcu 2020 roku 5,2% ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych (w końcu 2019 roku – 6,8%). W ewidencji urzędów pracy pozostawały też 423 osoby z niepełnosprawnościami zarejestrowane jako poszukujące pracy nie pozostające w zatrudnieniu.

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. podlaskim w 2020 roku

Tabela 4 Bezrobocie rejestrowane osób z niepełnosprawnościami w 2020 roku według województw (stan w końcu roku)

Województwo	Liczba bezrobotnych ogółem	w tym osób z niepełnosprawnościami	% do ogółu
POLSKA	1046432	55669	5,3
Lubuskie	23674	1837	7,8
Łódzkie	67812	4694	6,9
Dolnośląskie	68822	4619	6,7
Pomorskie	56216	3756	6,7
Wielkopolskie	60958	3908	6,4
Opolskie	24976	1592	6,4
Śląskie	91032	5543	6,1
Warmińsko-Mazurskie	51475	3037	5,9
Świętokrzyskie	44881	2565	5,7
Podlaskie	37830	1976	5,2
Małopolskie	83050	4327	5,2
Zachodniopomorskie	52018	2236	4,3
Mazowieckie	146375	6289	4,3
Podkarpackie	87326	3611	4,1
Lubelskie	76505	3002	3,9
Kujawsko-Pomorskie	73482	2677	3,6

Dane: opracowanie WUP w Białymstoku na podstawie BDL, <http://www.niepelnosprawni.gov.pl/p,82,bezrobocie-rejestrowane>

Odsetek osób niepełnosprawnych wśród zarejestrowanych bezrobotnych w woj. podlaskim jest niższy niż w kraju (5,2% wobec 5,3%), a woj. podlaskie zajmuje 6. miejsce (wraz z woj. małopolskim) wśród województw o najniższej wartości tego wskaźnika.

Niepełnosprawność jest czynnikiem różnicującym terytorialnie. Odsetek niepełnosprawnych bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych w województwie kształtował się w przedziale od 8,2% w PUP w Bielsku Podlaskim do 1,2% w PUP w Sejnach – rozpiętość udziału wyniosła 7,0 punktu proc.

Tabela 5 Bezrobotni z niepełnosprawnościami wg powiatowych urzędów pracy w końcu 2020 r.

Powiatowy Urząd Pracy	Liczba bezrobotnych ogółem	w tym osób z niepełnosprawnościami	% do ogółu	wzrost/ spadek do poprzedniego roku w liczbach	wzrost/ spadek do poprzedniego roku w %
Augustów	2318	55	2,4	-6	-9,8
Białystok	14112	967	6,9	-110	-10,2
Bielsk Podlaski	1202	99	8,2	-11	-10,0
Grajewo	2081	59	2,8	-20	-25,3
Hajnówka	1325	68	5,1	-11	-13,9

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. podlaskim w 2020 roku

Powiatowy Urząd Pracy	Liczba bezrobotnych ogółem	w tym osób z niepełnosprawnościami	% do ogółu	wzrost/ spadek do poprzedniego roku w liczbach	wzrost/ spadek do poprzedniego roku w %
Kolno	2277	34	1,5	-6	-15,0
Łomża	3204	194	6,1	-35	-18,0
Mońki	1077	45	4,2	-2	-4,3
Sejny	1146	14	1,2	0	0,0
Siemiatycze	997	28	2,8	-27	-49,1
Sokółka	2928	127	4,3	-22	-14,8
Suwałki	2419	191	7,9	-19	-9,0
Wysokie Mazowieckie	1595	34	2,1	+4	+13,3
Zambrów	1149	61	5,3	-12	-16,4
Woj. podlaskie	37830	1976	5,2	-277	-12,3

Dane: opracowanie WUP w Białymstoku na podstawie Sprawozdania MRPIPS-01 o rynku pracy

W porównaniu do końca 2019 r. spadek poziomu bezrobocia w analizowanej grupie miał miejsce na terenie działania większości powiatowych urzędów pracy, przy czym największy procentowo odnotowano w PUP w: Siemiatyczach (-49,1%), Grajewie (-25,3%) i Łomży (-15,0%). Wzrost liczby bezrobotnych z niepełnosprawnościami wystąpił w PUP w Wysokim Mazowieckiem (+13,3%), a w PUP w Sejnach pozostał na niezmiennym poziomie.

4. Struktura bezrobocia osób z niepełnosprawnościami

Wśród bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami zarejestrowanych w końcu 2020 roku w powiatowych urzędach pracy było 746 kobiet (stanowiły 37,8%) i 1230 mężczyzn (62,2%). W porównaniu do 2019r., przy spadku ogólnej liczby bezrobotnych z niepełnosprawnościami o 12,3%, liczba bezrobotnych kobiet z niepełnosprawnościami zmniejszyła się o 16,7%, a liczba bezrobotnych mężczyzn o 9,4%.

W końcu 2020 roku prawo do zasiłku posiadało 289 bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami, czyli 14,6%, podczas gdy wśród ogółu populacji prawo do zasiłku posiadało 5281 osób, czyli 14,0% ogółu zarejestrowanych. W ciągu roku odnotowano wzrost niepełnosprawnych zasiłkobiorców o 4,0% (wśród ogółu bezrobotnych zasiłkobiorców o 13,9%).

Spośród zarejestrowanych w końcu 2020r. bezrobotnych osób niepełnosprawnych, najliczniej reprezentowana była grupa wiekowa 45-54 lata – 26,9%, najmniej liczna była natomiast najmłodsza grupa wiekowa 18-24 lata – 3,9%.

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. podlaskim w 2020 roku

Populację osób z niepełnosprawnościami cechuje niski poziom wykształcenia. Na koniec 2020 roku najwięcej osób z niepełnosprawnościami zarejestrowanych jako bezrobotne posiadało wykształcenie gimnazjalne i poniżej – 31,8% oraz zasadnicze zawodowe – 32,4%. Warto zauważyć, że w liczbie bezrobotnych ogółem udziały te były zdecydowanie niższe i wyniosły 26,9% i 22,0%. Wśród osób z niepełnosprawnościami 139 osób legitymowało się dyplomami wyższych uczelni, co stanowiło 7,0% bezrobotnych tej kategorii, wobec 15,3% osób z wyższym wykształceniem wśród bezrobotnych ogółem.

Bezrobotni z niepełnosprawnościami to najczęściej osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności - 78,6%. Umiarkowany stopień niepełnosprawności posiadało 20,1% osób. Nieliczną grupę stanowiły osoby bezrobotne ze znacznym stopniem niepełnosprawności – 1,3%. Najczęściej występujący wśród osób bezrobotnych rodzaj niepełnosprawności to: upośledzenie narządu ruchu – 33,3%, choroby psychiczne – 13,0%, choroby narządu wzroku – 12,9% oraz choroby układu oddechowego i krążenia – 8,2%.

W końcu 2020 r. spośród zarejestrowanych bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami najliczniejszą populację stanowiły osoby ze stażem pracy 10-20 lat – 20,5% bezrobotnych w omawianej grupie. Zatem co piąty bezrobotny w omawianej grupie legitymował się takim stażem. Jednak podkreślenia wymaga fakt, że w liczbie bezrobotnych z niepełnosprawnościami tylko 9,8% nie posiadało stażu pracy, a kolejne 15,9% legitymowało się stażem do 1 roku, podczas gdy odsetki te w ogólnej zbiorowości bezrobotnych były znacznie wyższe (odpowiednio: 15,3% i 22,5%).

Wśród bezrobotnych z niepełnosprawnościami dominowały osoby poszukujące pracy powyżej 24 miesięcy – 34,0% bezrobotnych w tej grupie. Kolejnych 19,5% pozostawało bez pracy przez okres 12-24 miesiące. Łącznie nieprzerwanie przez okres 12 miesięcy i dłużej, zarejestrowanych w urzędzie pracy było 1058 osób z niepełnosprawnościami i stanowiły one 53,5% tej kategorii bezrobotnych. Dla porównania, dla ogółu bezrobotnych ten odsetek wyniósł 44,8%. Oznacza to, że osoby z niepełnosprawnościami, jeśli trafią do rejestrów urzędów pracy, to mają znacznie większe trudności ze znalezieniem zatrudnienia.

Szczegółowe zestawienie w Aneksie tabelarycznym.

5. Bilans bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami

W 2020. w urzędach pracy zarejestrowały się 2132 bezrobotne osoby z niepełnosprawnościami (5,0% napływu do bezrobocia ogółem), z tego po raz pierwszy zarejestrowało się 216 osób (10,1% ogółu napływu w tej populacji), a po raz kolejny 1915 osób (tj. 89,8%).

Napływ do bezrobocia osób niepełnosprawnych zmniejszył się w stosunku do 2019r. o 29,3%, podczas gdy napływ bezrobotnych ogółem zmniejszył się o 10,9%.

W 2020 roku z ewidencji bezrobotnych wyłączono 2404 osoby z niepełnosprawnościami, tj. o 803 osoby mniej niż w 2019 r. (spadek odpływów o 25,0%, jak i dla ogółu bezrobotnych, gdzie odpływy zmniejszyły się o 25,8%).

Najczęstszą przyczyną wyłączenia niepełnosprawnych bezrobotnych ze statystyk urzędów pracy były podjęcia pracy (36,1% odpływów tej subpopulacji) oraz utarty statusu osoby niepełnosprawnej (25,9%). W analizowanym okresie pracę podjęło 868 osób w omawianej kategorii (i było to o 468 osób mniej niż w 2019 r.). Pracę niesubsydiowaną podjęło 700 osób (29,1% odpływów tej subpopulacji), a w ramach subsydiowanych miejsc pracy zatrudniono 168 osób (7,0% odpływów).

Wskaźnik płynności rynku pracy dla osób niepełnosprawnych, rozumiany jako stosunek liczby osób podejmujących pracę do liczby osób nowo zarejestrowanych w tym czasie, wyniósł w 2020 r. 40,7% (w 2019 r. – 44,3%). Dla porównania, dla całej zbiorowości bezrobotnych wskaźnik ten wyniósł 54,8%.

Tabela 6 "Napływy" i "odpływy" bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami w 2020 r.

Wyszczególnienie	Bezrobotni ogółem	%	Osoby z niepełnosprawnościami	%
Bezrobotni nowo zarejestrowani "napływy",	42602	100,0	2131	100
- po raz pierwszy	8741	20,5	216	10,1
- po raz kolejny, w tym powracający do rejestracji:	33861	79,5	1915	89,9
- po pracach interwencyjnych	41	0,1	4	0,2
- po robotach publicznych	176	0,4	17	0,8
- po stażu	2329	5,5	77	3,6
- po przygotowaniu zawodowym dorosłych	3	0,01	0	0
- po szkoleniu	377	0,9	10	0,5
- po pracach społecznie użytecznych	333	0,8	26	1,2

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. podlaskim w 2020 roku

Wyszczególnienie	Bezrobotni ogółem	%	Osoby z niepełnosprawnościami	%
Bezrobotni wyrejestrowani „odpływy”, w tym z powodu:	38049	100,0	2404	100
☐ podjęcia pracy, z tego:	23336	61,3	868	36,1
☐ pracy niesubsydiowanej	19668	51,7	700	29,1
- w tym pracy sezonowej	2136	5,6	42	1,7
☐ pracy subsydiowanej, w tym:	3668	9,6	168	7
- na miejscach pracy subsydiowanych przez PFRON	27	0,1	27	1,1
- w zakładach pracy chronionej	0	0	0	0
- w ramach prac interwencyjnych	1153	3,0	47	2
- w ramach robót publicznych	631	1,7	39	1,6
- z tytułu podjęcia działalności gospodarczej	917	2,4	12	0,5
- refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	427	1,1	0	0
- podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	296	0,8	4	0,2
- podjęcia pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	3	0,01	0	0
- podjęcia pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego pow. 50 r.ż.	8	0,02	0	0
- rozpoczęcia realizacji indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego lub podpisania kontraktu socjalnego	233	0,6	29	1,2
☐ rozpoczęcia szkolenia	371	1,0	10	0,4
☐ rozpoczęcia stażu	2911	7,7	97	4
☐ rozpoczęcia przygotowania zawodowego dorosłych	1	0,003	0	0
☐ rozpoczęcia prac społecznie użytecznych	334	0,9	28	1,2
☐ odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub uczestnictwa w aktywnych programach rynku pracy	335	0,9	8	0,3
☐ rezygnacji lub niepotwierdzenia gotowości do pracy	6005	15,8	171	7,1
☐ osiągnięcia wieku emerytalnego	889	2,3	133	5,5
☐ nabycia praw emerytalnych lub rentowych	196	0,5	62	2,6
☐ utraty statusu osoby niepełnosprawnej	623	1,6	623	25,9

Dane: opracowanie WUP w Białymstoku na podstawie Sprawozdania MRPIPS-01 o rynku pracy i Sprawozdania MRPIPS-07 o osobach niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu

W 2020 r. różnego rodzaju działaniami aktywizacyjnymi objęto 303 bezrobotnych z niepełnosprawnościami, co stanowiło 12,6% (w poprzednim roku 12,5%) wyrejestrowanych osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami (praca subsydiowana, szkolenia, staże,

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. podlaskim w 2020 roku

przygotowanie zawodowe dorosłych, prace społecznie użyteczne. Liczba zaktywizowanych osób z niepełnosprawnościami zmniejszyła się o 97, tj. o 24,3% w porównaniu do 2019 r. (400 osób).

Największym zainteresowaniem bezrobotnych w omawianej subpopulacji cieszyły się w 2020 r. staże, które rozpoczęło 97 osób (4,0% odpływów osób z niepełnosprawnościami), prace interwencyjne, w ramach których zatrudniono 47 osób (2,0%), roboty publiczne, które rozpoczęło 39 osób (1,6%) oraz realizacja indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego lub podpisanie kontraktu socjalnego - 29 osób i rozpoczęcie prac społecznie użytecznych – 28 osób (po 1,2% odpływów).

Natomiast jeśli chodzi o największy udział osób z niepełnosprawnościami wśród ogółu bezrobotnych aktywizowanych w ramach poszczególnych form, to dotyczył on osób bezrobotnych, które rozpoczęły w 2020 r. prace społecznie użyteczne osoby z niepełnosprawnościami stanowiły 8,4%. Znaczący był również odsetek niepełnosprawnych wśród uczestników robót publicznych (6,2%) oraz prac interwencyjnych (4,1%).

6. Wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej dla osób z niepełnosprawnościami

W 2020 roku pracodawcy zgłosili do powiatowych urzędów pracy woj. podlaskiego 586 ofert pracy dla osób z niepełnosprawnościami. Stanowiły one 2,8% wszystkich ofert będących w dyspozycji PUP (21043). Ofert pracy niesubsydiowanej było 454 (77,5%), a subsydiowanej 132 (22,5%), w tym 58 miejsc aktywizacji zawodowej (56 miejsc stażu i 2 miejsca pracy społecznie użytecznej).

W porównaniu do poprzedniego roku liczba ofert pracy kierowanych do osób z niepełnosprawnościami zmniejszyła się o 508 ofert, tj. o 46,4% (w 2019 r. – 1094). Spadek ten wynikał ze zmniejszenia się liczby ofert pracy niesubsydiowanej – o 470, tj. o 50,9%, jak i liczby pracy subsydiowanej o 38 ofert, tj. o 22,4%. Dla porównania, ogólna liczba ofert pracy zgłoszonych do urzędów pracy zmniejszyła się w stosunku do 2019 r. o 16,1%.

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. podlaskim w 2020 roku

Tabela 7 Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami zgłoszonych do PUP woj. podlaskiego w latach 2010-2020

Lata	Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej ogółem	w tym miejsca pracy tym dla osób z niepełnosprawnościami	% udział wśród miejsc pracy ogółem	Zatrudnienie lub inna praca zarobkowa dla osób z niepełnosprawnościami	Praca subsydiowana dla osób z niepełnosprawnościami	w tym miejsca aktywizacji zawodowej
2010	25663	618	2,4	556	201	62
2011	16727	713	4,3	683	178	67
2012	19644	1271	6,5	1138	260	133
2013	23087	1288	5,6	1150	261	138
2014	27824	1241	4,5	1111	312	130
2015	29386	1157	3,9	1023	323	134
2016	31022	1264	4,1	1179	231	85
2017	35083	1211	3,5	1101	253	110
2018	30699	1178	3,8	1093	205	85
2019	25077	1094	4,4	1030	170	64
2020	21043	586	2,8	528	132	58

Dane: opracowanie WUP w Białymstoku na podstawie Sprawozdania MRPIPS-01 o rynku pracy i Sprawozdania MRPIPS-07 o osobach niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu

W analizowanym okresie odsetek miejsc pracy adresowanych do osób z niepełnosprawnościami wahał się od 2,4% w 2010 do 6,5% w 2012 roku. W 2020 roku odsetek ten wyniósł 2,8% i był jednym z najniższych w ciągu 10 analizowanych lat. Udział ofert pracy subsydiowanej wśród ogółu ofert pracy kierowanych do osób z niepełnosprawnościami wahał się od 15,5% w 2019 r. do 32,5% w 2010 r.; w 2020 r. wyniósł 22,5%.

Opracowanie:

Kinga Narel
Wdział Badań i Analiz
Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. podlaskim w 2020 roku

Aneks 1 Struktura bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy woj. podlaskiego w końcu 2020 roku

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych ogółem	Struktura %	w tym osoby z niepełnosprawnościami	Struktura %
Ogółem	37830	100,0	1976	100,0
kobiety	17555	46,4	746	37,8
mężczyźni	20275	53,6	1230	62,2
z prawem do zasiłku	5281	14,0	289	14,6
bez prawa do zasiłku	32549	86,0	1687	85,4
wieś	13810	36,5	497	25,2
miasto	24020	63,5	1479	74,8
wg wieku				
18-24 lat	4799	12,7	78	3,9
25-34 lat	10766	28,5	226	11,4
35-44 lat	8830	23,3	379	19,2
45-54 lat	6743	17,8	531	26,9
55-59 lat	3982	10,5	441	22,3
60 lat i więcej	2710	7,2	321	16,2
wg wykształcenia				
wyższe	5774	15,3	139	7,0
policealne i średnie zawodowe	8570	22,7	393	19,9
średnie ogólnokształcące	4967	13,1	175	8,9
zasadnicze zawodowe	8336	22,0	641	32,4
gimnazjalne i poniżej	10183	26,9	628	31,8
wg stażu pracy (lata)				
do 1 roku	8510	22,5	314	15,9
1-5	9834	26,0	373	18,9
5-10	5218	13,8	302	15,3
10-20	4852	12,8	406	20,5
20-30	2623	6,9	272	13,8
30 lat i więcej	1016	2,7	115	5,8
bez stażu	5777	15,3	194	9,8
wg czasu pozostawania bez pracy (mies.)				
do 1 mies.	2624	6,9	135	6,8
1-3	5548	14,7	232	11,7
3-6	5397	14,3	220	11,1
6-12	7327	19,4	331	16,8
12-24	7079	18,7	386	19,5
pow. 24	9855	26,1	672	34,0
wg stopnia niepełnosprawności				
Znaczny	x	x	25	1,3
Umiarkowany	x	x	398	20,1
lekki	x	x	1553	78,6
wg rodzaju niepełnosprawności				
Upośledzenie umysłowe	x	x	70	3,5
Choroby psychiczne	x	x	256	13,0
Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	x	x	99	5,0
Całościowe zaburzenia rozwojowe	x	x	11	0,6
Choroby narządu wzroku	x	x	254	12,9
Upośledzenia narządu ruchu	x	x	658	33,3
Epilepsja	x	x	62	3,1
Choroby układu oddechowego i układu krążenia	x	x	162	8,2
Choroby układu pokarmowego	x	x	36	1,8
Choroby układu moczowo-płciowego	x	x	33	1,7
Choroby neurologiczne	x	x	131	6,6
Inne	x	x	187	9,5
Nieustalony	x	x	17	0,9

Dane: opracowanie WUP w Białymstoku na podstawie Sprawozdania MRPIPS-01 o rynku pracy i Sprawozdania MRPIPS-07 o osobach niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu oraz Zał. 1 do sprawozdania MRPIPS-01 o rynku pracy